

دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی

پایان نامه جهت دریافت درجه دکتری رشته برنامه ریزی درسی

عنوان:

طراحی الگوی مطلوب برنامه درسی آموزش مهارت های زندگی دوره ابتدایی

استاد راهنما: دکتر حسن ملکی

استاد مشاور اول: دکتر عباس عباس پور

استاد مشاور دوم: دکتر صغری ابراهیمی قوام

داور خارجی: خانم دکتر پروین صمدی

داور داخلی: آقای دکتر احمد برجعلی

پژوهشگر: موسی بندک

بهار 1393

خداوندا ، این مرحله نیز با یاریت به پایان رسید، از تو سپاسگذارم و دل به امید یاری تو در مراحل
بعدی زندگیم بسته ام

برخود می دانم از

جناب آقای دکتر حسن ملکی استاد راهنما، جنای آقای دکتر عباس عباسپورو خانم دکتر صغری
ابراهیمی قوام اساتید مشاور

و

جناب آقای دکتر احمدبرجعلی و سرکار خانم دکتر پروین صمدی که زحمت داوری این رساله
را تقبل نموده اند، کمال تشکر را داشته باشم.

تقدیم به همه کودکان

ایران زمین

چکیده:

پژوهش حاضر با هدف طراحی الگوی برنامه درسی آموزش مهارت های زندگی در دوره ابتدایی انجام شد. در این پژوهش از روش تحلیل محتوای کیفی بهره گرفته شد. جامعه مورد مطالعه در این پژوهش شامل صاحب نظران حوزه مهارت های زندگی و آموزش و پرورش و سند ملی آموزش و پرورش بود که روش نمونه گیری از جامعه صاحب نظران، نمونه گیری هدفمند و روش نمونه گیری سند ملی آموزش و پرورش، روش نمونه گیری ملاکی است. روش گردآوری اطلاعات از صاحب نظران مصاحبه نیمه ساختار و روش گردآوری سند، روش اسنادی می باشد. برای تحلیل اطلاعات به دست آمده از مصاحبه با صاحب نظران از روش تحلیل تماتیک و برای تحلیل سند ملی آموزش و پرورش از روش تحلیل محتوای قیاسی استفاده شد. یافته های حاصل از تحلیل اطلاعات با استفاده از روش تحلیل تماتیک، منتج به شناسایی چهار مولفه در حوزه برنامه درسی آموزش مهارت های زندگی شد که در مولفه های هدف 8 تم ارتقای مهارت بین فردی، ارتقای بهداشت جسم و روان، ارتقای معنویات، ارتقای هارت های زیست محیطی، ارتقای مهارت شهروندی، رشد تفکر سیاسی، ارتقای مهارت های عصر فاوا، رشد مهارت های اقتصادی و در مولفه محتوا نیز هشت تم اصلی زیست مردم سالارانه، بهداشت روانی و مهارت های اجتماعی، اندیشه سیاسی، سواد فاوا، مدیریت مالی، سرمایه های ملی، معنویات و بهداشت فردی شناسایی شد. در مولفه سوم، روش های ایفای نقش، بازی های آموزشی، سقراطی، بارش مغزی، حل مسئله، سخنرانی، دعوت از صاحب نظران، گردش سیاحتی و زیارتی به عنوان روش های اصلی آموزش مهارت های زندگی به دست آمدند. در مولفه روش های ارزشیابی نیز، روش های زیر از یافته های مصاحبه می باشند: پروژه گروهی، فردی، ارزشیابی توسط همتایان، توسط خانواده، خود ارزشیابی، کارپوشه، مشاهده فرایندی عملکرد. از تحلیل یافته های حاصل از تحلیل قیاسی سند ملی آموزش و پرورش چهار مولفه آشکار شد که در مولفه هدف پنج تم اصلی به دست آمد که شامل موارد زیر می باشند: ارتقای معنویات حقوق و مسئولیت اجتماعی، ارتقای توانمندی هنری، ارتقای مهارت های مالی، ارتقای نگرش مثبت به علم و دانش و رشد بهداشت فردی. در مولفه محتوا نیز تم های زیر به دست آمد: مسئولیت مدنی، هنر اسلامی، اقتصاد اسلامی، معرفت افزایی، رشد فردی، معنویات. در مولفه روش نیز روش سخنرانی، قصه خوانی، گردش سیاحتی و بازی های آموزشی و در مولفه روش های ارزشیابی نیز ارزشیابی کمی، توسط همتایان، والدین و مشاهده فرایندی عملکرد شناسایی شدند. در مجموع می توان گفت برنامه درسی پیشنهادی متخصصین با برنامه درسی مورد تاکید سند ملی تفاوت های زیادی در مولفه های هدف، محتوا، روش آموزش و روش های ارزشیابی ندارد. اما الگوی مطلوب آموزش مهارت های زندگی الگویی است که هم برمبانی برنامه درسی آموزش مهارت های زندگی تاکید و توجه داشته باشد و هم نیاز های روز دانش آموزان، جامعه و تغییرات آن پایه ای برای آموزش قرار دهد.

کلمات کلیدی: برنامه درسی، مهارت های زندگی، سند ملی آموزش و پرورش، دوره ابتدایی

چکیده: ج

فصل اول

مقدمه 2

بیان مسئله 3

اهمیت و ضرورت 5

اهداف تحقیق 6

اهداف فرعی: 6

پرسش های پژوهش 6

تعریف مفاهیم 6

مقدمه 10

مفهوم برنامه درسی 11

الگوهای طراحی برنامه درسی 13

الگوی برنامه درسی مبتنی بر موضوعات درسی به عنوان منبع اطلاعاتی 13

الگوی برنامه درسی مبتنی بر دانش آموز به عنوان منبع اطلاعاتی 14

الگوی برنامه درسی مبتنی بر جامعه به عنوان منبع اطلاعاتی 15

جمع بندی و نتیجه گیری 15

سطوح تصمیم گیری در برنامه درسی 15

جایگاه تمرکز و عدم تمرکز در قلمرو برنامه ریزی درسی 18

نیازسنجی در برنامه درسی 19

تلفیق در برنامه درسی 21

23 مبانی برنامه درسی
23 مبانی فلسفی
24 مبانی عصب شناسی برنامه درسی
25 مبانی روانشناسی برنامه درسی ملی
26 نظریه رشد شناختی پیاژه
26 مراحل رشد شناختی در نظریه پیاژه
26 ویژگی های رشد شناختی کودکان دبستانی
26 مرحله عملیات عینی یا محسوس (از هفت تا یازده سالگی)
27 مرحله عملیات صوری بلوغ تا بزرگسالی
27 بعد اجتماعی
28 بعد عاطفی
28 رشد اخلاقی
29 ویژگی های رشد اخلاقی کودکان دبستانی در نظریه های رشد اخلاقی
30 مبانی اجتماعی و فرهنگی برنامه درسی
30 ضرورت تدوین مبانی اجتماعی در برنامه درسی
31 آرمانهای اجتماعی
31 تغییر و برنامه درسی
32 عقب ماندگی فرهنگی
32 زمینهای مسئله اجتماعی
34 سند ملی آموزش و پرورش
35 برنامه درسی ملی
35 حوزه های یادگیری
35 عناوین حوزه های یادگیری
36 آداب و مهارت های زندگی
38 اهداف آموزش مهارت های زندگی

40 روش های آموزش مهارت های زندگی
40 دسته بندی مهارت های زندگی
41 الف) مهارت مرتبط با تفکر نقاد یا تصمیم گیری
42 ب) مهارت های بین فردی و ارتباطی:
42 ج) مهارت های مقابله ای و مدیریت فردی:
42 مهارت خود آگاهی
42 تعریف خود آگاهی
43 مفهوم خود یا خودپنداره
43 مهارت همدلی
43 تعریف همدلی
43 اجزاء همدلی
44 راه های رسیدن به همدلی
45 موانع همدلی عبارت است از:
45 مهارت برقراری ارتباط موثر
46 تعریف ارتباط
46 عناصر اصلی ارتباط
47 مبانی ارتباط اثر بخش
47 گوش دادن فعال
48 روش های موثر برای گوش دادن فعال
49 مهارت مدیریت خشم
49 تعریف خشم
50 برخی علائم بروز خشم عبارتند از:
50 شیوه های ابراز خشم
51 شیوه های مدیریت خشم
51 الف) ایجاد تغییر در محیط

51 (ب) ترک موقعیت
51 (پ) آرام سازی
51 (ت) حل مشکل
51 (ث) مقابله با افکار منفی
52 (ج) ابراز خشم به شیوه ای سازگارانه
52 (چ) متوقف افکار، احساسات و حالات ستیزه جویانه
52 (ح) منحرف کردن افکار ستیزه جویانه
52 مهارت برقراری روابط بین فردی موثر
52 تعریف روابط بین فردی
53 چهارحوزه مهارتی برقراری روابط بین فردی موثر
53 (1) برقراری اعتماد در روابط بین فردی
54 (2) برقراری ارتباط روشن و عاری از ابهام
54 (4) حل تعارض ها و مشکلات موجود در روابط بین فردی، به شیوه ای سازنده
56 مهارت رفتار جرأت مندانه
56 تعریف جرأت مندی
57 اهمیت رفتار جرات مندانه
57 عوامل موثر بر جرات مندی
57 جنسیت
58 موقعیت
58 فرهنگ
58 محیط خانوادگی و تربیتی
58 مولفه های رفتار جرات مندانه
59 1-محتوا:
59 2-عناصر پنهان:
60 3-فرآیند:

60	مهارت حل مسأله
60	تعریف حل مسأله
61	نظریه های حل مساله
61	مقابله و انواع آن
62	مقابله مساله مدار و مقابله هیجان مدار
63	حل مساله به عنوان مقابله مساله مدار
63	مراحل حل مساله
63	عوامل بازدارنده حل مساله
64	مهارت مدیریت استرس
64	تعریف استرس
65	منابع استرس
65	محیط:
65	استرس های اجتماعی:
65	استرس های روانشناختی:
65	استرسورهای فکری:
66	مقابله با استرس
66	انواع مقابله
66	ب) مقابله هیجان مدارانه:
66	ج) ترکیبی از مقابله مساله مدار و هیجان مدار:
66	راهبردهای مقابله با استرس
68	مهارت تصمیم گیری
68	تعریف تصمیم گیری
68	شیوه های مختلف تصمیم گیری
69	مراحل تصمیم گیری منطقی:
70	مهارت تفکر خلاق

70	تعریف تفکر خلاق
71	نظریه های خلاقیت
71	مولفه های تفکر خلاق
72	سطوح خلاقیت
72	مراحل تفکر خلاق
73	روش های پرورش خلاقیت
74	آموزش مهارت های زندگی در برنامه های درسی کشور های مختلف
74	آموزش مهارت های زندگی در ارمنستان
76	آموزش مهارت های زندگی در اردن
77	آموزش مهارت های زندگی در میانمار
79	آموزش مهارت های زندگی در آمریکا
79	آموزش مهارت های زندگی در برنامه های درسی ایران
79	تاریخچه مهارت های زندگی
80	آموزش مهارت های زندگی توسط سازمان بهزیستی
80	اهداف برنامه آموزش مهارت های زندگی توسط سازمان بهزیستی:
81	آموزش مهارت های زندگی توسط آموزش و پرورش
81	طرح کرامت:
81	اهداف طرح کرامت:
82	محتوا:
82	شیوه اجرا
83	مخاطبین و گسترده اجرای طرح
83	پیشینه پژوهش
83	پژوهش های خارجی
86	پژوهش های داخلی

Error! Bookmark not defined. دسته اول تحقیقاتی هستند که به اثر بخشی آموزش مهارت های زندگی پرداخته اند.

فصل سوم

91	مقدمه
92	روش پژوهش
95	روش گرد آوری داده ها
98	اعتبار، پایایی و عینیت

فصل چهارم

101	مقدمه
103	الف)اهداف اساسی آموزش مهارت های زندگی در دوره ابتدایی
112	توضیح تم ها:
118	ب) محتوای مناسب آموزش مهارت های زندگی
125	توضیح تم ها
130	ج) روش های یاد دهی یاد گیری
133	د) ارزشابی
140	الف) اهداف اساسی آموزش مهارت های زندگی (بر مبنای سند)
147	ب) محتوای اساسی آموزش مهارت های زندگی (اقتباس شده از سند)
152	ج) روش های یاد دهی یاد گیری
153	د) ارزشابی

فصل پنجم

158	مقدمه
171	محدودیت های پژوهش
172	پیشنهاد های کاربردی
172	پیشنهاد های پژوهشی

جدول 4-1 کد گذاری مقدماتی اهداف از دیدگاه متخصصان.....	96
جدول 4-2 کد گذاری ثانویه مفاهیم در بعد اهداف از دیدگاه متخصصان.....	99
جدول 4-3 تم های اصلی اهداف آموزش مهارت های زندگی از دیدگاه متخصصان.....	103
جدول 4-4 کد گذاری اولیه مفاهیم در بعد محتوا از دیدگاه متخصصان.....	112
جدول 4-5. زیر مقوله ها در بعد محتوا از دیدگاه متخصصان.....	115
جدول 4-6 مقوله های اصلی محتوای آموزش مهارت های زندگی از دیدگاه صاحب نظران.....	117
جدول 4-7. کد گذاری اولیه اهداف (بر مبنای سند).....	131
جدول 4-8 کد گذاری ثانویه اهداف (بر مبنای سند).....	133
جدول 4-9 تم های اصلی استخراج شده برای اهداف (بر مبنای سند).....	136
جدول 4-10 کد گذاری اولیه مفاهیم محتوا (بر مبنای سند).....	137
جدول 4-11 کد گذاری ثانویه محتوا.....	139
جدول 4-12 تم های اصلی محتوا.....	141

- شکل 4-1 اهداف آموزش مهارت های زندگی از دیدگاه صاحب نظران.....105
- شکل 4-2 محتوای مناسب آموزش مهارت های زندگی از دیدگاه صاحب نظران.....119
- شکل 4-3 روش های مناسب آموزش مهارت های زندگی از دیدگاه صاحب نظران.....126
- شکل 4-4 روش های مناسب ارزشیابی از آموزش مهارت های زندگی.....129
- شکل 4-5 مدل جامع چهارسطحی مهارت های زندگی بر مبنای از نظرات متخصصان.....130
- شکل 4-6 اهداف آموزش مهارت های زندگی برآمده از سند ملی آموزش و پرورش.....136
- شکل 4-7 محتوای آموزش مهارت های زندگی برآمده از سند ملی آموزش و پرورش.....141
- شکل 4-8 روش های آموزش مهارت های زندگی برآمده از تحلیل سند ملی آموزش و پرورش.....143
- شکل 4-9 روش های ارزشیابی مناسب آموزش مهارت های زندگی برآمده از تحلیل سند ملی آموزش و پرورش.....144
- شکل 4-10 مدل مولفه های آموزش مهارت های زندگی برآمده از سند ملی آموزش و پرورش.....145
- شکل 4-11 مدل مقایسه ای جامع چهارسطحی مهارت های زندگی.....147

کلیات پژوهش

امروزه با توجه به پدیداری فرایندی به نام جهانی شدن و تبعات اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و فناورانه آن در زندگی انسان قرن بیست و یکم و نیز با در نظر گرفتن تغییرات شگرفی که به تبع این تغییرات در ساختار اجتماعی-اقتصادی و فرهنگی جوامع پیش آمده است، ضرورت آماده کردن دانش آموزان برای زندگی در این قرن با ویژگی های خاص آن بیش از پیش احساس می شود. همچنین لازم است آموزش و پرورش با ایجاد تغییرات همه جانبه در فلسفه، اهداف و ساختار و برنامه درسی خود، وظیفه خطیر آماده کردن نسل های کنونی را برای زندگی در شرایط دائماً در حال تغییر را محقق ساخته و زمینه و بستر توسعه منابع انسانی جامعه خود را فراهم سازد. بررسی های گوناگون نشان می دهد که دانش آموزان در زندگی مدرسه ای خود و حتی خارج از آن با چالش ها و مشکلاتی مواجه هستند که ناشی از عدم برخورداری از مجموعه ای مهارت ها و کارکرد ها می باشد. این کارکرد ها و مهارت ها طیف وسیعی از توانایی ها می باشند که در مطالعات مختلف به آنها عناوین مختلفی اطلاق شده است. هر چند می توان به نوعی همه آنها را تحت عنوان مهارت های زندگی قرار داد. در واقع مهارت های زندگی به مجموعه ای توانایی های دانشی، نگرشی و مهارتی گفته می شود که به افراد مختلف این امکان را می دهد که در موقعیت های مختلف نیازها و کشمکش های زندگی خود را در جهت اعتلای بهداشت فکری و جسمی خود هدایت نمایند. نتایج پژوهش های مختلف نشان می دهد که آموزش مهارت های زندگی تاثیرات مثبتی را هم بر سلامت عمومی، بهزیستی، کیفیت زندگی، و هم بر کارکرد های روانی و اجتماعی روانی دانش آموزان گذاشته و موجبات کاهش رفتار های پر خطر آنان می گردد. با توجه به ویژگی های فرهنگی و اجتماعی خاص جامعه ایرانی و ضرورت تدوین برنامه های آموزشی و درسی براساس این ویژگی ها و همچنین توجه به اسناد بالادستی و ضرورت توجه مبنایی به این اسناد، این پژوهش با هدف ارائه الگوی برنامه درسی آموزش مهارت های زندگی در دوره ابتدایی تدوین شده است.

بیان مسئله

علیرغم ایجاد تغییرات عمیق فرهنگی و تغییر در شیوه های زندگی، امروزه بسیاری از افراد در رویارویی با مشکلات زندگی فاقد توانایی های لازم و اساسی هستند و همین امر آنان را در مواجهه با مشکلات زندگی آسیب پذیر نموده است (تجلیلی، 2010). کودکان و نوجوانان به واسطه آنکه از نظر رشد و تکامل جسمی، روانی نسبت به سایر گروه های سنی جامعه از اهمیت ویژه ای برخوردارند و هم چنین با توجه به نقش آنان در ایجاد جامعه سالم در آینده، از آسیب پذیرترین گروه های سنی و هدف اصلی دشمنان سلامت هستند (مقدم، 1385). براساس تحقیقات انجام شده این واقعیت مشهود است که هر ساله میزان افت تحصیلی، افزایش یافته و کیفیت آموزشی در معرض تهدید قرار گرفته و همچنین بسیاری از دانش آموزان در معرض اضطراب هستند و مواردی نیز در معرض و دچار بسیاری از انواع بیماری های روانی و به تبع ناتوان در حل مشکلات و گرفتار شدن در دام سوء مصرف مواد مخدر، تمایلات ارتکاب به خود کشی می باشند. تقریباً 30 درصد کودکان و نوجوانان در طول زندگی خود یک اختلال روانپزشکی یا یک اختلال رفتاری قابل تشخیص را تجربه خواهند کرد، ولی 70 تا 80 درصد آنها مداخلات مناسب را دریافت نمی کنند. این اختلالات به نقص عملکرد در مدرسه، تحصیل و خانواده منجر می شوند و در نهایت ممکن است به افت تحصیلی و اخراج از مدرسه و بروز رفتارهای بزهکارانه بینجامد و منشأ پیامدهای طولانی برای آنها خواهد شد (ایوانز، مولت، ویست و فرانتر، 2005). برای مقابله با این مشکلات در اختیار داشتن منابع و مهارت هایی که به ما کمک کنند تا به بهترین شکل ممکن از عهده حل مشکلات خود برآیم، تسلی بخش است (کلینکه، 1381).

مهارت های زندگی مهارت های و توانایی هایی هستند که به فرد کمک می کند تا در موقعیت های مختلف و تنش زا تصمیمات درست اتخاذ نماید و مقاومت کافی در موقعیت های زندگی و هنگام مواجهه با تعارضات داشته باشند (سبحی قراملکی، 2010).

برنامه ی آموزش مهارت های زندگی اولین بار در سال 1979 و با اقدامات بوتوین از دانشگاه کرنل برلی پیشگیری از سوء مصرف مواد در نوجوانان طراحی شد. وی در این سال یک مجموعه دور های آموزش مهارت های زندگی برای دانش آموزان کلاس هفتم تا نهم تدوین کرد که با استقبال فراوان متخصصان بهداشت روانی مواجه گردید. این برنامه آموزش به نوجوانان یاد می داد که چگونه با استفاده از مهارت های قاطعیت، تصمیمی گیری و تفکر نقادانه در مقابل وسوسه یا پیشنهاد سوء مصرف مواد از سوی همسالان مقاومت کنند (بهراری و شفیق پور، 1384). بررسی پیشینه آموزش مهارت های زندگی نشان می دهد که قبل از دهه 90 میلادی آموزش

مهارت های زندگی به صورت نامنظم و معمولاً در قالبی تلفیقی با برنامه های درسی دیگر ارائه می شده و کمتر به شکلی مدون، سازمان یافته و از قبل برنامه ریزی شده بوده است. برنامه آموزش مهارت های زندگی به شکلی سازمان یافته و مدون در سال 1993 میلادی توسط سازمان بهداشت جهانی به منظور پیشگیری و همچنین افزایش سطح بهداشت روانی افراد جامعه تدوین گردید. این سازمان ده مهارت اصلی را به عنوان مهارت های زندگی مطرح کرده و آنها را در 5 گروه شامل موارد زیر قرار داده است: 1- خود آگاهی 2- ارتباط 3- تصمیم گیری 4- تفکر خلاق 5- مهار کردن هیجانات.

از آنجا که قسمت عمده ای از زندگی کودکان در مدارس سپری می شود، لذا مدارس نقش عظیمی در آموزش و پرورش کودکان برعهده دارند و ملزم هستند برنامه ای وسیع و متعادل جهت ارتقا و تقویت توانایی های فیزیکی، روانی، فرهنگی، اخلاقی و معنوی دانش آموزان تدوین نموده و آنان را جهت فرصت ها و مسئولیت ها و تجربیات دوران بزرگسالی آماده نمایند (تاساید¹، 1994).

متأسفانه تاکنون آموزش و پرورش دانش آموزان در کشور ما محدود به ارائه اطلاعات و ارتقای سطح دانش آنان بوده و تلاشی مستمر و فراگیر جهت آماده سازی برای مقابله با مقتضیات و کشمکش های دوران بزرگسالی انجام نشده است. تحقیقات انجام شده به روی آموزش مهارت های زندگی در ایران نشان می دهد که آموزش مهارت های زندگی در صحنه عمل چندان مورد تاکید قرار نگرفته و میزان دستیابی دانش آموزان به مهارت های زندگی، فقدان یا کمبود آن را نشان می دهد (رمضانخانی و سیاری، 1378). همچنین فرزام نیا (1381)، میرزاده، (1381)، کرامتی (1382) در تحقیقات خود نشان داده اند که نظام آموزشی ایران در آموزش مهارت های زندگی توفیق نداشته است.

با توجه به اهمیت آموزش مهارت های زندگی مبنی بر تاثیر این آموزش ها بر سلامت و بهداشت روان و تاثیرات فردی و اجتماعی بر زندگی دانش آموزان و تایید نتایج تحقیقات داخلی و خارجی در این زمینه و همچنین نبود آموزش های منظم و منسجم در نظام آموزشی و کتاب های درسی در دوره ابتدایی در حوزه مهارت های زندگی در این رساله به دنبال بررسی طراحی الگویی جامع آموزش مهارت های زندگی براساس نظر متخصصین این حوزه یادگیری می باشیم.

¹-Tacade

اهمیت و ضرورت

در حال حاضر در آموزش و پرورش کشور در دوره ابتدایی در حوزه یادگیری مهارت های زندگی، برنامه درسی منسجمی که تمام ابعاد و ارکان برنامه درسی را بر اساس نیاز های دانش آموزان، جامعه و... را در بر گرفته باشد، وجود ندارد. متولی آموزش مهارت های زندگی سازمان بهزیستی و توانبخشی کشور بوده است که به علت عدم توجه به مبانی فلسفی اجتماعی و روانشناختی در تدوین برنامه آموزشی طراحی شده در این زمینه عملاً بعد از چند سال، کنار گذاشته شد. در حال حاضر آموزش مهارت های زندگی در کشور محدود به طرح کرامت می باشد که این برنامه نیز به علت نامشخص بودن چارچوب نظری که متأسفانه مطالعه عمیقی روی آن صورت نگرفته است و توجه صرف به برخی از مبانی برنامه درسی از جمله جامعه شناسی و فلسفی و نادیده انگاشتن مبانی همچون مبانی زیستی و فناورانه برنامه های درسی، موفقیت چندانی در عرصه عمل نداشته و برنامه های آن جنبه آزمایشی دارد.

با این وجود طراحی الگوی برنامه درسی آموزش مهارت ها زندگی بر اساس سند ملی آموزش و پرورش می تواند موجبات ایجاد ارتقای مهارت های اجتماعی، مهارت های رشد فردی دانش آموزان را فراهم نماید؛ بر این اساس میتوان گفت دانش آموزانی که بر اساس این مدل آموزش ببینند می توانند فعالیت های جمعی را بهتر انجام دهند، بهتر یاد بگیرند و مسئولیت کار های خود را برعهده بگیرند. آنها روش های برقراری ارتباط اثر بخش را یاد گرفته و بهتر می توانند با همسالان خود ایجاد ارتباط نمایند، از روش های صلح آمیز برای حل اختلافات خود استفاده می کنند، ارزش ها و هنجار های اجتماعی جامعه را به خوبی مورد بررسی قرار داده و نقد می کنند. این دانش آموزان با میراث ملی خود آشنایی پیدا می کنند و پاسدار و حافظ محیط زیست خود خواهند بود. آن ها در برابر مسائل و مشکلات تاب آوری بیشتری داشته باشند، هنگامی که با مشکلی مواجه می شوند آن را به عنوان یک مسئله تعریف کنند و با رویکرد حل مسئله با آن مشکل برخورد نمایند، برای حل مسائل خود از رویکرد ها و روش های خلاق استفاده نمایند. اعتماد به نفس آنها افزایش می یابد و همین امر در شکل گیری تصویر مثبت از خود نقش مهمی ایفا می نماید که به صورت مستقیم عملکرد تحصیلی این دانش آموزان را بهبود خواهد بخشید. آموزش بر اساس این الگو آنها را برای زیست در جهان متغیر کنونی آماده و مجهز به مهارت های لازم و ضروری عمل در موقعیت های گوناگون می نماید.

اهداف تحقیق

هدف کلی

طراحی الگوی مطلوب برنامه درسی آموزش مهارت های زندگی در دوره ابتدایی

اهداف فرعی:

1- شناسایی ویژگی های برنامه درسی آموزش مهارت های زندگی در دوره ابتدایی

2- میزان انطباق برنامه درسی طراحی شده در سند ملی آموزش و پرورش با برنامه درسی مطلوب

پرسش های پژوهش

1- برنامه درسی آموزش مهارت های زندگی در دوره ابتدایی از دیدگاه متخصصان چه ویژگی های دارد؟

2- برنامه درسی طراحی شده در سند ملی آموزش و پرورش با برنامه درسی مطلوب به چه میزان مطابقت دارد؟

تعریف مفاهیم

الگو:

عبارت است از اطلاعات، داده ها، یا اصولی که در اشکالات کلامی، تصویری، دسته بندی شده اند تا شی، عقیده، وضعیت یا پدیده معینی را معرفی یا توصیف نماید. به عبارت دیگر، الگو یا مدل ماهیت و عصاره دانش و تفکر یک متخصص است که به صورت واضح و مختصر بیان شده است (ادیب، 1382).

برنامه درسی:

برنامه درسی مجموعه ای از وقایع از پیش تعیین شده است که برای یک یا بیش از یک دانش آموز طراحی می شود که دارای نتایج آموزشی و تربیتی خاصی می باشد (آیزنر 2004 به نقل از مهر محمدی، 1392).